

Provtagning av flexibla endoskop	VÅRDHYGIEN	
Utarbetad av: Vårdhygien Godkänd av: Erik Sturegård	Datum: 2018-11-02	Sida 1 (3)

Flexibla endoskop är komplexa instrument som kan bli kraftigt kontaminerade av mikroorganismer i samband med undersökningar och de kräver därför noggrann rengöring och desinfektion mellan varje patient. Trånga lumen och multipla kanaler i endoskopet försvårar rengöringsprocessen. Bakterier kan fästa på endoskopets ytor företrädesvis i kanalerna och bilda biofilm. Bakterier i biofilm är utomordentligt bra skyddade mot torra, olika desinfektionsmedel samt antibiotika.

Incidensen av endoskopirelaterade utbrott är svårvärderad. Studier har beskrivit utbrott av endoskopirelaterade infektioner varav merparten skulle kunnat förhindras genom förbättrade desinfektionsprocesser som systematisk övervakades. Det är därför av största vikt att kontinuerligt kontrollera endoskop och diskdesinfektorer för värmekänsliga instrument för att förhindra vårdrelaterad smitta.

Provtagning av endoskop

Odling av enhetens samtliga endoskop skall göras var tredje månad med borste och NaCl enligt nedan. Instrument som varit på service samt låneinstrument odlas vid ankomst, efter genomförd diskprocess. Instrumentet kan användas i väntan på provsvar. Instrumenten odlas företrädesvis på morgonen och bör inte odlas direkt efter diskdesinfektion utan skall vara i samma skick som när det skall användas till patient.

Provet skall vara på laboratoriet senast kl 14.

Det krävs minst 2 personer för att utföra provtagningen, en som håller instrumentet och en som utför provtagningen.

Eventuella avsteg från denna rekommendation ansvarar enhetens verksamhetschef för och det bör dokumenteras. Odling av endoskop ska dock ske minst en gång per år och instrument.

Remiss

- [Multiresistenta bakterier/Hygien](#) som hämtas via Vårdgivare Skåne, Laboriemedicin – en remiss för borstprov, en remiss för sköljprov.

Provtagningsmaterial

- Provtagningsflaska och transportbox.
Kontakta Klinisk mikrobiologi för att beställa, tel 046-17 32 92.
- Provtagningsrör för mikrobiologisk odling, e-Swab med rosa kork. Odlingsspinnen används ej vid denna provtagning.
- Engångsborste med anpassad lumen för rengöring. Enkelborste rekommenderas. För borstning av vinklinsbryggan på duodenoskop krävs specialborste.
- 2 st NaCl 9 mg/ml, bälgförpackning, beställs som läkemedel.
- U-sprit, beställs som läkemedel.
- Steril sax (ståltrådssax om borsten innehåller ståltrådsvarjer).

Provtagning av flexibla endoskop	VÅRDHYGIEN	
Utarbetad av: Vårdhygien Godkänd av: Erik Sturegård	Datum: 2018-11-02	Sida 2 (3)

Provtagningsanvisning

1. Desinfektera händerna
2. Desinfektera mynningen på sug- och biopsikanal samt den utvändiga distala delen på endoskopet med U-sprit.
3. Spola igenom kanalerna med hela den första bälgförpackningen NaCl, hälften i sugkanalen och hälften i biopsikanalen. Spola med lågt tryck för att undvika läckage från de andra öppningarna. Vätskan samlas upp i provtagningsflaskan för sköljprovet utan att sonden vidrör flaskans mynning. Säkerställ att ingen vätska rinner längs endoskopets utsida ner i flaskan, till exempel genom att ha en böj på endoskopet som är lägre än flaskans mynning.
4. Borsta från sugkanalens ventilmynning nedåt minst 20 cm i 3 omgångar.
5. Upprepa därefter momentet längs hela den gemensamma sug- och biopsikanalen. Detta kan vara olika beroende på instrumenttyp.
6. Klipp av borsten med steril sax så att borsten hamnar i vätskan i provtagningsröret.
7. Duodenoskop skall även borstas i vinklingsbryggan med anpassad borste. Borsten klipps ner i samma provtagningsrör som den större borsten.
8. Spola igenom kanalerna med den andra bälgförpackningen med NaCl, hälften i sugkanalen och hälften i biopsikanalen, i den tidigare påbörjade provtagningsflaskan. Se till att vätskan rinner ner i flaskan utan att mynningen vidrörs.
9. Märk remisser, provtagningsrör och provtagningsflaska. Ange tydligt instrumentidentitet i fältet för patientidentitet, gärna etikett om möjligt

Vid odling av flera endoskop samtidigt kan saxen användas igen om den desinfekteras med U-sprit och hanteras så den inte kontamineras.

Efter provtagningen körs endoskoperna i diskdesinfektor för ny desinfektionsprocess.

Kunskapsunderlag

[Vårdhandboken](#) - Endoskopi, rengöring och desinfektion av värmekänsliga endoskop. Teknisk rapport, TR 46:2014, Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering – Validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg.

[ESGENA](#) European society of Gastroenterology and Endoscopy nurses and associates.

[SSI](#) Statens Seruminstitut – Retningslinjer för genbehandling af fleksible endoskoper

Provtagning av flexibla endoskop	VÅRDHYGIEN	
Utarbetad av: Vårdhygien Godkänd av: Erik Sturegård	Datum: 2018-11-02	Sida 3 (3)

Åtgärder vid överskridande mikrobiologiska gränsvärden

Analysresultat	Åtgärder	
Icke sjukdomsframkallande bakterier t ex Bacillus, KNS 1 - 10cfu/100ml 1 - 10 cfu i borstprov	Bronkoskop, duodenoskop, cystoskop tas ur drift.	Ny rengörings- och desinfektionsprocess av endoskop samt nytt prov. Vid omprovtagning – beskriv bakterieart som växte vid förra provet i anamnesrutan. Bedömning om fortsatt drift av instrumentet är möjlig. Rådgör med Vårdhygien Kvarstår avvikande resultat kontaktas endoskopleverantör/MTA.
	Övriga endoskop	Ingen åtgärd
Icke sjukdomsframkallande bakterier t ex Bacillus, KNS >10cfu/100ml >10 cfu i borstprov	Endoskop tas ur drift	Ny rengörings- och desinfektionsprocess av endoskop samt nytt prov. Vid omprovtagning – beskriv bakterieart som växte vid förra provet i anamnesrutan. Bedömning om fortsatt drift av instrumentet är möjlig. Rådgör med Vårdhygien Kvarstår avvikande resultat kontaktas endoskopleverantör/MTA.
Sjukdomsframkallande bakterier ex pseudomonas, enterokocker, e-coli, klebsiella, stafylokker >0 cfu/100ml >0 cfu i borstprov	Endoskop tas ur drift	Ny rengörings- och desinfektionsprocess av endoskop samt nytt prov. Vid omprovtagning – beskriv bakterieart som växte vid förra provet i anamnesrutan. Instrumentet får ej användas förrän negativt provsvar föreligger. Rådgör med Vårdhygien Kvarstår avvikande resultat kontaktas endoskopleverantör/MTA.